DOCUMENT DE ANALIZĂ · FINANȚE PUBLICE, ECHITATE ȘI COMPARAȚIE EUROPEANĂ

Pensiile speciale din România

Impact fiscal și social intern, urmat de o comparație cu schemele de pensii de serviciu din Uniunea Europeană. Sinteză pe baza datelor publice 2025–2026 și a literaturii europene (Comisia Europeană, Eurostat, OECD).

Septembrie 2026
Document informativ. Cifrele sunt ordine de mărime, nu execuții contabile certificate. Notele numerotate trimit la sursele din bibliografie.

~17–18,5 mld. lei	0,9–1% din PIB	~12.000 / 180.000+	mijloc UE la cost, outlier la vârstă
cost anual pensii de serviciu (civile + militare)	pondere actuală a pensiilor de serviciu în PIB	beneficiari civili CNPP / pensionari militari	poziție europeană: magistrați ~47–50 ani

Figură-sinteză. Pensiile publice costă, separat, 154,8 miliarde lei în 2026 (7,6% din PIB). Media UE a tuturor pensiilor: 12,3% din PIB (2023).[1] [2]

Cuprins orientativ

- Partea I. Impactul intern — ce se numără, cost fiscal, echitate, demografie, PNRR.
- Partea II. Comparația europeană — pondere în PIB, acoperire, magistrați, militari, modele de reformă.
- Încheiere. Ce este european și ce este specific românesc.
- Bibliografie extinsă.

PARTEA I · IMPACTUL INTERN AL PENSIILOR SPECIALE

1. Punctul de plecare

Impactul pensiilor speciale în România nu se reduce la o factură anuală. Este o combinație de presiune fiscală, inechitate socială, pensionare precoce și risc pentru fonduri europene. Problema se vede diferit după cum se numără doar pensiile civile de serviciu (circa 12.000 de persoane) sau și pensiile militare (peste 180.000 de beneficiari).[3] [4]

Această parte distinge cele trei straturi care se amestecă în dezbaterea publică, apoi evaluează impactul fiscal, social, pe piața muncii și în relația cu PNRR.

2. Ce se numără, de fapt

2.1. Trei straturi, trei logici de plată

Strat	Beneficiari	Cost anual	Specific
Pensii de serviciu civile (magistrați, diplomați, parlamentari, aviatori, grefieri, Curtea de Conturi)	~12.000	~2,3–2,4 mld. lei	Cele mai mari pensii individuale. Circa 75% din sumă vine de la bugetul de stat, nu din contributivitate.
Pensii militare de stat (MAI, Armată, SRI)	~180.000+	~14 mld. lei în 2025	Volumul mare al facturii. Pensii medii mai mici decât la magistrați, dar pensionare anticipată.
Alte drepturi prin legi speciale (veterani, persecutați politic, revoluționari, suplimente la pensia minimă)	sute de mii	câteva miliarde lei	Nu sunt „pensii de lux”, dar rămân plăți necontributive sau parțial necontributive.

Tabel 1. Cele trei straturi ale dezbaterii. Surse: CNPP, Economica.net, Profit.ro.[3] [5]

Totalul pensiilor de serviciu (civile + militare) se situează în jurul a 17–18,5 miliarde lei pe an, adică circa 0,9–1% din PIB. Dacă se adaugă toate plățile prin legi speciale, unele analize urcă la aproximativ 25 miliarde lei. Pentru comparație, pensiile din sistemul public costă 154,8 miliarde lei în 2026, respectiv 7,6% din PIB.[1] [6]

2.2. Distribuția facturii de serviciu

Categorie (2025–2026)	Cheltuială anuală aproximativă	Observație
Ministerul Afacerilor Interne	8,2–9,45 miliarde lei	Cea mai mare componentă ca volum
Armată (MApN)	5,6–6,53 miliarde lei	Pensie medie netă ~4.675 lei (ianuarie 2026)
Magistrați	~1,7–1,78 miliarde lei	Cea mai mare pensie medie: ~25.400–25.500 lei
Aviatori, personal auxiliar, diplomați, parlamentari, Curtea de Conturi	câteva sute de milioane lei	Categorii civile vizibile public, mici ca total

Tabel 2. Unde se duc banii. Agregare din Profit.ro, Economica.net și anexele de buget 2026.[3] [5] [7]

3. Impact fiscal

3.1. Puțini oameni, bani mulți per cap

Pensiile speciale nu sunt cea mai mare cheltuială a statului, dar sunt scumpe per beneficiar. România alocă aproape 1% din PIB unui grup restrâns, în timp ce restul de circa 96% dintre pensionari primesc masa de 7–8% din PIB destinată sistemului public.[8]

• La magistrați, pensia medie este de circa 25.400–25.500 lei — de 8–9 ori pensia medie publică (circa 2.800–2.950 lei). Partea contributivă este adesea în jur de 7.500 lei; restul îl plătește statul.[3] [9]

• Pensiile militare au costat 14,4 miliarde lei brut în 2025, cu 4,5% mai mult decât în 2024. MAI este cea mai mare componentă (~8,2 miliarde lei).[5]

• Consiliul Fiscal: deficitul sistemului de asigurări sociale, inclusiv pensiile speciale/de serviciu, a ajuns în 2025 la 52,4 miliarde lei. Contribuțiile acoperă doar circa 73% din cheltuielile cu pensiile.[10]

În 2026, România încearcă să coboare deficitul de la aproape 8% din PIB, cu datorie publică peste 60% și economie în stagnare. O cheltuială rigidă de circa 1% din PIB, greu de tăiat la pensiile deja în plată, reduce spațiul pentru investiții, sănătate și educație.[11]

Limită importantă: reforma nu taie deficitul „de mâine”

Pensiile aflate în plată sunt protejate de jurisprudența Curții Constituționale. Economiile apar treptat, la noile pensionări și prin indexare. Petrișor Peiu a subliniat că reforma nu reduce deficitul în anul adoptării. Prezentarea ei ca soluție imediată de consolidare fiscală creează așteptări nerealiste.[12]

3.2. Raportul față de sistemul public

Indicator	Sistem public	Pensii de serviciu / speciale
Cost 2026 (ordin de mărime)	154,8 mld. lei (7,6% din PIB)	17–18,5 mld. lei (~0,9–1% din PIB)
Număr beneficiari	~4,9 milioane pensionari	~12.000 civili + ~180.000+ militari
Pensie medie	~2.820–2.950 lei	civile: 6.200–25.500 lei; militari: ~3.800–14.700 lei
Baza de calcul	întreaga carieră / puncte de pensie	ultima lună sau ultimul an, plus sporuri
Rata de înlocuire (BM)	~41%	65–80%
Acoperire din contribuții	parțială; BASS are subvenție de ~31 mld. lei	la civile, ~75% din bugetul de stat

Tabel 3. Comparație structurală internă. Surse: buget BASS 2026, CNPP, Banca Mondială.[1] [13]

4. Impact social

Nucleul tensiunii publice nu este volumul absolut al facturii, ci decalajul față de pensia obișnuită și regulile diferite de calcul. Pensia medie publică reprezintă circa 52% din salariul mediu net. La magistrați, pensia este de câteva ori salariul mediu pe economie.[14]

Banca Mondială arată că pensiile de serviciu au rată de înlocuire de 65–80%, față de circa 41% în sistemul public; baza de calcul este ultima lună sau ultimul an, nu întreaga carieră. La magistrați, partea necontributivă este cea mai mare dintre categorii. La militari, aceeași analiză estima partea necontributivă la circa 40%.[13]

Efectul politic este disproporționat față de ponderea în PIB

Percepția de „sistem paralel” erodează acceptarea oricărei creșteri de taxe sau înghețări de pensii publice. Eugen Rădulescu (BNR) a formulat problema mai dur decât cuantumul: ieșirea la pensie la 48–50 de ani, când alții abia își întemeiază familiile, și pensia plătită apoi 25–30 de ani.[15]

5. Piața muncii și demografia

România are circa 4,9 milioane de pensionari și o bază de contribuabili care nu ține pasul — emigrare, muncă informală, îmbătrânire.[14]

- Pensionarea anticipată scoate din muncă oameni încă productivi și prelungește durata de plată.
- Valul „decreteilor” se apropie. Consiliul Fiscal cere ajustarea vârstei după speranța de viață și eliminarea excepțiilor.[10]
- Proiecțiile de aging arată că cheltuielile brute cu pensiile publice (inclusiv speciale) pot urca spre 10,6% din PIB în jurul anilor 2030–2046, dacă regulile rămân generoase.[16]
- Reforma din 2023 și proiecțiile asociate vizau coborârea treptată a cheltuielilor cu pensiile speciale spre 0,4% din PIB în 2070.[16]

Pe termen lung, rata de înlocuire din sistemul public este proiectată în scădere (analize CFA: spre 30% în 2042 și 24% în 2070). Contrastul cu pensiile de serviciu, calculate pe ultima remunerație, se va adânci dacă formula specială rămâne neschimbată.[14] [17]

6. PNRR și credibilitatea europeană

Jalonul 215 din PNRR — reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale și alinierea la principiul contributivității — a fost punctul de blocaj. Comisia Europeană a considerat jalonul neîndeplinit sau doar parțial îndeplinit după deciziile CCR care au invalidat, printre altele, impozitarea progresivă.[18]

Element	Situația
Jalon PNRR	215 — cadrul legislativ pentru reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale
Suma la risc	231 milioane euro granturi (nerambursabile)
Echivalent evocat oficial	circa 2.000 de ambulanțe, 100 de școli sau 50 km de autostradă
Blocaj juridic	CCR a invalidat variante anterioare; în februarie 2026 a admis o variantă pentru magistrați
Conținutul reformei acceptate	plafon ~70% din ultimul venit net; vechime și vârstă crescute gradual spre 65 de ani; tranziție de 15 ani
Efect fiscal imediat	redus; economiile sunt eșalonate pe noile generații de pensionari

Tabel 4. PNRR și reforma pensiilor speciale.[18] [19]

Costul real nu este doar cei 231 de milioane de euro. Este semnalul că România amână reformele de echitate tocmai când cere pieței și Uniunii Europene să-i finanțeze deficitul.

7. Ce impact nu au pensiile speciale

• Nu ele produc deficitul de 8% din PIB. Salariile bugetare, pensiile publice, dobânzile și investițiile slabe cântăresc mai mult.

• Nu sunt o excepție europeană. Multe state UE au pensii de serviciu pentru armată, poliție, judecători.

• Tăierea pensiilor în plată este, practic, blocată constituțional. Impactul unei reforme serioase este pe fluxul de noi pensionari și pe indexare, nu pe stocul actual.

Note de referință (capitol)

1 Proiectul bugetului asigurărilor sociale de stat pe 2026; fonduri pentru pensii publice 154,755 mld. lei = 7,6% din PIB (comunicate guvernamentale / Agerpres, martie 2026).

2 Eurostat, Social protection statistics — pension expenditure, date extrase 2026: cheltuieli cu pensiile = 12,3% din PIB-ul UE în 2023.

3 Profit.ro, aprilie 2026: ~12.000 pensii de serviciu civile; total agregat ~16,8 mld. lei incl. militare; pensia medie magistrați ~25.488 lei.

4 CNPP, serii lunare 2025–2026 (decembrie 2025: 11.841 beneficiari civili; mai 2026: 11.970).

5 Economica.net, aprilie 2026: pensii militare 14,4 mld. lei brut în 2025 (+4,5%); MAI ~8,18 mld. lei.

6 Analize Newsweek / B1 / Europa FM, ianuarie 2026: perimetru lărgit până la ~25 mld. lei dacă se includ legi speciale și suplimente.

7 DeFapt.ro / anexe buget 2026: alocări „asistență socială” MAI 9,45 mld., Apărare 6,53 mld., SRI 1,23 mld. lei.

8 Income Magazine, decembrie 2025, pe baza studiului Comisiei Europene: ~1% din PIB pentru un număr mic de beneficiari.

9 Cotidianul / Bugetul.ro, 2025–2026: componenta de la bugetul de stat ~75% la pensiile civile de serviciu; magistrați ~1,7 mld. lei total.

10 Consiliul Fiscal, raportări 2026: deficit asigurări sociale 52,4 mld. lei în 2025; contribuțiile acoperă ~73% din cheltuieli; recomandare de eliminare a excepțiilor de vârstă.

11 Analize Frames / Digi24, septembrie 2026: stagnare PIB T2 2026; țintă de deficit 6,2%; datorie publică peste 60% din PIB.

12 Peiu, DCBusiness, februarie 2026: reforma nu reduce deficitul în anul adoptării.

13 Banca Mondială, Raport de analiză a impactului reformei pensiilor speciale (MMSS), 2023: rate de înlocuire 65–80% vs ~41%; militari ~86% din costul pensiilor de serviciu.

14 INS / studiu Vela Group pe T2 2026: pensie medie 2.942 lei; raport pensie/salariu net 52,5%; indice real 98,1%.

15 Declarații Eugen Rădulescu (BNR), februarie 2026, preluate de Digi Economic / Business24.

16 Romanian Economic Monitor – UBB FSEGA / Ministerul Finanțelor, Ageing, 2024–2025: 8,5% din PIB pensii 2022, din care 1,2% speciale; proiecție 10,6% în 2030–2046; țintă speciale 0,4% în 2070.

17 CFA România / Adrian Codîrlașu, 2025: datorie implicită a pilonului public estimată la 385% din PIB; rată de înlocuire în scădere spre 24% în 2070.

18 Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene / DCBusiness / Euronews România, 2026: jalon 215 considerat neîndeplinit sau parțial; 231 mil. euro la risc.

19 Decizia CCR nr. 153/18 februarie 2026 privind legea pensiilor de serviciu ale magistraților; plafon ~70% din ultimul venit net, tranziție 15 ani.

PARTEA II · COMPARAȚIA CU SISTEMELE EUROPENE

8. Cadrul european: ce înseamnă „pensie specială”

Comisia Europeană definește pensiile speciale ca scheme care deviază de la regimul standard la eligibilitate, formulă sau finanțare de la stat. Trei familii: condiții grele de muncă; forțe de securitate și apărare; statut special (funcționari, parlamentari, judecători, merite, victime).[20]

În 2016–2017, astfel de scheme existau în aproape toate statele membre, cu excepții notabile (Suedia; în mare măsură Cipru). Cele mai frecvente: funcționari și justiție (23 de țări), apoi securitate/apărare (21), apoi munci grele (20). Întrebarea corectă nu este „de ce avem pensii speciale?”, ci cum sunt calibrate față de sistemul general.[20]

9. Cât costă în PIB: România e la mijloc, nu în vârf

Datele comparabile AWG / Comisia (2016) rămân referința standard pentru acest capitol, pentru că Eurostat nu publică un indicator unic, anual, al „pensiilor speciale”. Plaja este largă: de la 2,7% din PIB în Grecia la 0,1% în Estonia. România figura atunci la circa 1,2% din PIB — și stă, în datele recente interne, în jur de 0,9–1%.[20] [8]

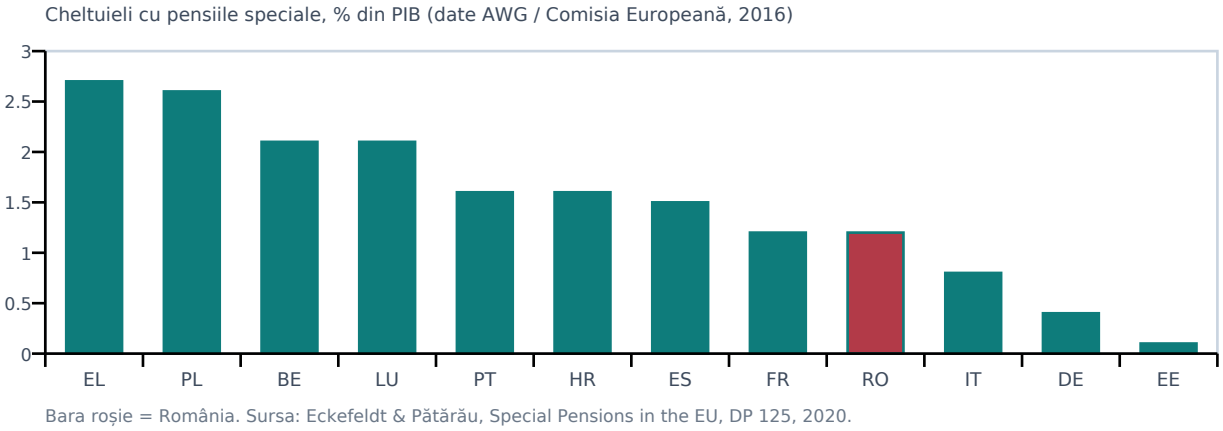

Figura 1. România (RO, bară roșie) se află la mijlocul clasamentului european de cost, nu în vârf.

Note numerotate: vezi subsolul de capitol și bibliografia de la final. Cifrele sunt ordine de mărime din surse publice.

Țară	Pensii speciale, % PIB	Pondere în total pensionari	Lectură
Grecia	2,7%	ridicată	Cel mai scump sistem special din eșantion
Polonia	2,6%	~22%	Mulți beneficiari; cost mare, dar diluat
Belgia, Luxemburg	2,1%	13–15%	Scheme late de funcționari publici
Portugalia, Croația	1,6%	~14%	Cost peste media eșantionului
Spania	1,5%	—	Mix de scheme sectoriale
Franța	1,2%	—	Scheme separate, reformate pe generații noi
România	~1,2% (2016) / 0,9–1% azi	~4–5%	Cost mediu, acoperire mică, beneficiu mare per cap
Italia	0,8%	~2,5%	Acoperire îngustă
Germania	0,4%	scăzută	Integrare puternică în schema publică
Estonia	0,1%	foarte mică	Aproape fără sistem paralel

Tabel 5. Cost și acoperire. Sursa: Eckefeldt & Pătărău (2020), pe date AWG 2016–2017; interpretare actualizată pentru RO.[20] [21]

România stă la mijlocul clasamentului de cost, dar printre ultimele la acoperire. Cheltuie aproape 1% din PIB pentru un grup mic; Polonia cheltuie ~2,6% din PIB pentru aproape un pensionar din cinci. Ionuț Dumitru a rezumat paradoxul: polonezii au de peste patru ori mai mulți „speciali” ca pondere, iar efortul lor bugetar nu e de patru ori mai mare.[21]

10. Sistemul public ca întreg: România cheltuie mai puțin decât media UE

Pe toate pensiile (nu doar speciale), Eurostat 2023 plasează media UE la 12,3% din PIB. Italia 15,5%, Franța 14,6%, Austria 14,4%, Grecia 14,0%. România se situează în jur de 8,3% — în jumătatea de jos a clasamentului.[2] [22]

Rata de înlocuire din sistemul public este și ea mai joasă: circa 47–52% din salariu în România, față de circa 60% media UE. Pensia medie românească rămâne cu sute de euro sub media europeană. Consecință: decalajul intern (pensie specială versus pensie obișnuită) este mai vizibil decât în țări unde pensia generală este oricum generoasă.[23]

Indicator	România	Media / reper UE
Cheltuieli cu toate pensiile, % PIB (2023)	~8,3%	12,3%
Cheltuieli pensii speciale, % PIB	~0,9–1,2%	0,1–2,7% (plajă); RO la mijloc
Pondere pensionari speciali	~4–5%	2,2% (IE) – 22% (PL)
Rată de înlocuire, sistem public	~47–52%	~60%
Pensie medie publică	~560–600 euro	peste 1.000 euro în vest; decalaj ~600 euro evocat în presă

Tabel 6. România versus media europeană pe sistemul de pensii în ansamblu.[2] [22] [23]

11. Magistrații: România a fost un outlier

Pe vârsta de pensionare a judecătorilor, România iese din tipar european. În restul Uniunii, magistrații ies, de regulă, între 65 și 70 de ani.

Țară / sistem	Vârsta / logica de ieșire a judecătorilor	Observație
Germania	67 de ani (Legea judecătorilor); integrare în schema funcționarilor	Nu există schemă separată de „lux”; pensia scade la ieșire anticipată
Franța	limită de funcție judiciară spre 67 de ani	Reforma a ridicat vârsta generală și stagiul
Țările de Jos	pensie de stat ~67; mandat de judecător până la 70	Carieră lungă, nu pensie la 50 de ani
Majoritatea UE	20 de state la 65 de ani; 6 la 70 de ani	Niciun alt stat membru nu are ca regulă pensia de magistrat la 47–50
Instituțiile UE	vârstă normală 66; max. 70% din ultimul salariu de bază după ~35 ani	Accrual 1,8%/an; generos, dar nu pensie la 48 de ani
România (până la reformă)	posibil după 25 de ani, la ~47–50 de ani; pensie ~80% din ultima indemnizație	Outlier; două treimi dintre magistrați ieșeau la 47–49 de ani
România (reformă 2026)	tranziție 15 ani spre 65 de ani; plafon ~70% din ultimul venit net	Aliniere eșalonată la norma continentală

Tabel 7. Vârsta de pensionare a magistraților. Surse: legislație națională citată în presă, Factual, Comisia (personal UE).[19] [24] [25]

12. Militari și poliție: România nu e unică, dar e generoasă

Pensionarea anticipată la forțele de ordine există legitim în logica OECD: scăderea capacității fizice poate pune în pericol pe alții. Multe state păstrează scheme pentru armată, poliție, pompieri. Tendința este însă restrângerea listelor de meserii și ridicarea vârstei.[26]

Țară	Logică predominantă
Polonia	pensie militară posibilă după 15 ani de serviciu; pensii medii peste ZUS; acoperire mare
Franța	vârstă militară variabilă 47–66, după armă și grad; ofițeri de carieră ~27 ani serviciu; poliție adesea 52–57
Germania	poliție federală spre 62; magistrați/funcționari spre 67; integrare mai puternică în schema publică
Suedia / Olanda	cariere lungi; vârsta generală ~67; excepții înguste, pensii-punte, nu pensie plină la 48 de ani
România	pensii militare de stat separate, din buget; vârste și vechimi încă joase față de vest; cost ~14 mld. lei/an

Tabel 8. Scheme militare și de ordine publică. Surse: PAP, analize NATO/UE, Economica.net.[5] [27]

România seamănă mai degrabă cu Polonia și, parțial, Franța decât cu Germania sau nordul. Diferența față de Polonia: la noi acoperirea este mai mică, dar raportul pensie militară / pensie civilă medie rămâne sensibil, iar ieșirea timpurie se cumulează cu o pensie publică slabă pentru restul.

13. Trei modele europene, nu doar cifre

Model	Țări tipice	Trăsătură
Integrare	Germania, tot mai mult Țările de Jos	Judecătorii și o parte din funcționari stau în aceeași logică de vârstă și formulă ca restul sectorului public. Excepțiile sunt înguste.
Scheme separate, reformate	Franța, Luxemburg, Portugalia	Există regim special, însă noile generații sunt apropiate de formula generală; stocul vechi rămâne generos. În Luxemburg, pensia de 5/6 din ultimul salariu a fost desființată pentru noii funcționari din 1998.
Scheme late și vizibile	Polonia, Grecia, România pe magistrați	Cost sau inechitate internă mari. Grecia și Polonia plătesc scump ca % din PIB; România plătește scump per beneficiar și iese foarte devreme.

Tabel 9. Trei arhitecturi. Sursa: sinteză pe DP 125, OECD Pensions at a Glance, studii de țară.[20] [26] [28]

Note numerotate: vezi subsolul de capitol și bibliografia de la final. Cifrele sunt ordine de mărime din surse publice.

Trendul european al ultimilor 15–20 de ani: închiderea de categorii, indexare cu inflația, vârstă legată de speranța de viață, contributivitate. România a semnat aceeași direcție în PNRR (jalonul 215), dar a livrat-o fragmentat și târziu.[18] [29]

Note de referință (capitol)

20 Per Eckefeldt & Anda Pătărău, Special Pensions in the EU, European Economy Discussion Paper 125, Comisia Europeană, DG ECFIN, aprilie 2020.

21 Panorama.ro / Income Magazine, preluând Ageing Report și DP 125; comentariu Ionuț Dumitru despre comparația RO–PL.

22 Eurostat ESSPROS 2023 și sinteze Insee / pensionde.com: Italia 15,5%, Franța 14,6%, România ~8,3% din PIB.

23 Newsweek România, iunie 2026, pe date CE: rată de înlocuire 47% în RO vs 60% în UE; decalaj de pensie medie evocat la ~600 euro.

24 Evenimentul Zilei / GreatNews / Comisarul.ro / Factual, 2025: vârste magistrați în DE, FR, NL și afirmația că niciun alt stat UE nu permite regula de 47 de ani.

25 Comisia Europeană, raport privind personalul UE (2025): vârstă normală 66 de ani; max. 70% după ~35 de ani; accrual 1,8%.

26 OECD, Pensions at a Glance 2023, capitolul privind munci grele și scheme speciale; argumentul de risc pentru armată, poliție, pompieri.

27 PAP (Polska Agencja Prasowa), iunie 2026, „Emerytury mundurowych w Europie”; Bezprawnik / analize NATO despre vârste militare.

28 RTL Today, septembrie 2024: reforma luxemburgheză din 1999; stocul vechi explică decalajul actual.

29 2024 Pension Adequacy Report (SPC & Comisia) și Ageing Report 2024: România și-a asumat formulă nouă și reformă a schemelor speciale.

ÎNCHEIERE

14. Ce este european și ce este specific românesc

1. Impact fiscal intern moderat ca pondere în PIB (~1%), dar rigid și greu de ajustat pe termen scurt. Factura grea ca volum este la pensiile militare; factura grea ca inechitate vizibilă este la magistrați.
2. Nu este anormal, în standard UE, să existe pensii de serviciu. Este anormal ca judecătorii să iasă la 48 de ani cu pensii de 8–9 ori media publică, într-un sistem unde pensia obișnuită este deja sub media europeană.
3. Pe cost total ca % din PIB, România nu este Grecia sau Polonia. Este la mijloc. Scandalul este de concentrare: aproape 1% din PIB pe ~4% dintre pensionari (și, în varianta îngustă CNPP, pe ~12.000 de civili).
4. Pe vârsta magistraților, România a fost un outlier. Reforma spre 65 de ani este aliniere la norma continentală, nu un experiment de austeritate.
5. Pe militari, dezbaterea este europeană și deschisă: există argument de risc profesional, dar vestul a ridicat vârstele. Modelul „15–25 de ani și gata” este tot mai rar în vest, încă comun în est.
6. Europa de vest are, în general, pensie generală mai mare și pensie specială mai târzie. România are pensie generală mică și pensie specială timpurie. De aici tensiunea socială, mai mult decât dintr-un procent de PIB.

Notă metodologică

Definițiile „pensie specială”, „pensie de serviciu” și „drept prin lege specială” nu coincid de la o sursă la alta. Totalurile de 17–18,5 miliarde lei și de 25 miliarde lei descriu perimetre diferite. Datele europene din DP 125 sunt din 2016; poziția relativă a României rămâne relevantă, dar nivelurile nominale s-au schimbat. Documentul nu este un raport oficial și nu înlocuiește execuția bugetară certificată.

BIBLIOGRAFIE EXTINSĂ

Referințele sunt grupate tematic. Numerotarea din text (exponent roșu) trimite la notele de capitol; bibliografia reunește sursele primare și secundare folosite la redactare.

A. Instituții europene și internaționale

Eckefeldt, Per; Pătărău, Anda. Special Pensions in the EU. European Economy Discussion Paper 125. Bruxelles: Comisia Europeană, DG ECFIN, aprilie 2020. doi:10.2765/839698.

European Commission & Economic Policy Committee. The 2024 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022–2070). Institutional Paper 279. Bruxelles, 2024.

European Commission & Economic Policy Committee. The 2021 Ageing Report. Institutional Paper 148. Bruxelles, 2021.

Social Protection Committee & European Commission (DG EMPL). The 2024 Pension Adequacy Report. Current and future income adequacy in old age in the EU. Vol. I. Luxemburg: Publications Office of the EU, 2024.

Eurostat. Social protection statistics — pension expenditure and pension beneficiaries (ESSPROS). Date extrase martie 2026; actualizare planificată aprilie 2027. Cheltuieli cu pensiile = 12,3% din PIB-ul UE în 2023.

Eurostat. Government expenditure by function — COFOG. 2024–2026.

OECD. Pensions at a Glance 2023. OECD and G20 Indicators. Paris: OECD Publishing, 2023. Capitolul privind munci grele și scheme speciale.

OECD. Pensions at a Glance 2025. OECD and G20 Indicators. Paris: OECD Publishing, 2025.

World Bank / Ministerul Muncii și Solidarității Sociale. Raport de analiză a impactului reformei pensiilor speciale. 2023 (fișier BM_Raport_analiza_impact_reforma_pensiilor_speciale_2023.pdf).

European Commission. Report on the pension scheme of officials of the EU institutions (compararea vârstei de pensionare cu serviciile civile naționale). 2025.

B. Surse oficiale românești

Guvernul României / Ministerul Finanțelor. Proiectul legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2026. Fonduri pentru pensii publice: 154,755 miliarde lei (7,6% din PIB); subvenție de echilibrare ~31,4 miliarde lei.

Guvernul României. Comunicat de presă privind pachetul bugetar 2026 (Agerpres, 12 martie 2026): menținerea în plată a pensiilor publice și speciale la nivelul lunii decembrie 2025; punct de referință 81 lei.

Casa Națională de Pensii Publice (CNPP). Situații lunare privind pensiile de serviciu, decembrie 2025 – mai 2026 (11.841–11.970 beneficiari civili).

Casele de pensii sectoriale ale MAI, MApN și SRI. Date de execuție 2024–2025 privind pensiile militare de stat, preluate de Economica.net.

Consiliul Fiscal. Opinii și rapoarte 2025–2026 privind deficitul sistemului de asigurări sociale, indexarea pensiilor și vârsta de pensionare.

Institutul Național de Statistică. Statistici trimestriale privind numărul de pensionari și pensia medie, T1–T2 2026.

Curtea Constituțională a României. Decizia nr. 153 din 18 februarie 2026 asupra legii de modificare a pensiilor de serviciu ale magistraților.

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Poziții publice 2025–2026 privind jalonul 215 din PNRR (231 milioane euro).

Planul Național de Redresare și Reziliență al României. Componenta 8, reforma C8.R6 / jalonul 215: cadrul legislativ pentru reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale.

C. Analize economice românești

Profit.ro. „Aproape 12.000 persoane cu pensie de serviciu. Pensia specială națională în medie simplă: 10.000 de lei.” 5 aprilie 2026. Tabel de cheltuieli pe categorii; total ~16,8 miliarde lei.

Economica.net (Cristina Șomănescu). „Pensiile de serviciu militare au costat 14 miliarde de lei în 2025.” 19 aprilie 2026; și analiza pe 2024 (13,8 miliarde lei).

Economica.net. Analize 2024–2025 privind pensiile civile de serviciu (2,2 miliarde lei în 2024; 75,7% din bugetul de stat).

DeFapt.ro. „Cheltuielile cu pensiile speciale vor crește enorm în 2026, fiind circa 0,9% din PIB.” 10 martie 2026 (alocări MAI, MApN, SRI, Justiție).

Income Magazine. „Pensiile speciale – România vs UE.” 1 decembrie 2025.

Panorama.ro. „Ce europeni au pensii speciale și de ce România e un caz aparte.” 2021 (pe Ageing Report 2021 și DP 125).

Romanian Economic Monitor (UBB FSEGA). Analiză 2025: 8,5% din PIB pentru pensii în 2022, din care 1,2% speciale; zonă de risc de sustenabilitate.

Digi Economic. „Pensiile speciale consumă 1% din PIB. Consilier BNR: «Nu e normal.»” 26 februarie 2026 (Eugen Rădulescu).

DCBusiness. „Reforma pensiilor speciale nu reduce deficitul în 2025. Petrișor Peiu explică de ce.” 19 februarie 2026.

DCBusiness. „PNRR. Este oficial! România pierde 231 de milioane de euro din cauza pensiilor speciale.” 27 martie 2026.

Euronews România. „«Reforma» pensiilor speciale, făcută intenționat să pice la CCR.” 19 aprilie 2026 (Dragoș Pîslaru).

Curs de Guvernare. „Scrisoarea premierului către președinta CCR: Comisia consideră neîndeplinit Jalonul 215.” 6 februarie 2026.

Capital / CFA România. Declarații Adrian Codîrlașu privind datoria implicită a sistemului de pensii (385% din PIB), 2025.

Cotidianul. „Cheltuielile cu pensiile speciale au crescut cu 100 milioane de lei în 2025.” 6 februarie 2026.

Bugetul.ro. Analize 2025–2026 privind componenta necontributivă a pensiilor magistraților.

Studiu Vela Group / Agerpres. Situația pensiilor din România în T2 2026 (20 septembrie 2026).

D. Presă și analize de comparație europeană

Evenimentul Zilei. „Vârsta de pensionare și nivelul pensiilor magistraților în Europa.” 19 noiembrie 2025.

GreatNews.ro. „Comparație România vs Germania: vârstă de pensionare, salariu, pensie.” 4 august 2025.

Comisarul.ro / adevarul.ro. „În ce condiții se pot pensiona magistrații din România, în comparație cu cei din alte țări UE.” 30 noiembrie 2025 (pe analiza Factual).

Polska Agencja Prasowa. „Emerytury mundurowych w Europie – krótsza służba w Polsce, długie kariery w Europie Zachodniej.” 25 iunie 2026.

Bezprawnik.pl. „Czy tylko w Polsce żołnierze przechodzą na emeryturę przed 50-tką?” 10 iunie 2026.

RTL Today (Luxemburg). „Why are civil servant pensions so much higher than those of employees?” 13 septembrie 2024.

Insee. „Dépenses de pensions dans l’Union européenne.” Actualizare 2025, pe date Eurostat 2018–2023.

Newsweek România. „Sistemul de pensii se cutremură… Pensia în România, cu 600€ mai mică decât în UE.” 11 iunie 2026.

Newsweek România. „România are 17 pensii speciale, de serviciu sau acordate pe baza unor legi speciale.” 20 ianuarie 2026.

Euronews Business. „Rentenjahre in Europa: Wie lange beziehen Europäer Rente?” 18 septembrie 2026 (vârste legale OECD/Eurostat 2024).

E. Alte surse citate în text

Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat (și modificările ulterioare).

Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor (regimul pensiei de serviciu anterior reformei 2025–2026).

Legea nr. 215/2015 privind funcționarii publici parlamentari; Legea nr. 216/2015 privind corpul diplomatic și consular.

Deutsches Richtergesetz (DRiG), art. 48 — vârsta de pensionare a judecătorilor germani.

EU Jobs Alert. „EU vs National Civil Service: How They Compare 2026” — schema de pensii a funcționarilor europeni.

Document întocmit ca sinteză informativă, septembrie 2026. Nu constituie aviz juridic sau actuarial. Reproducerea tabelelor este permisă cu menționarea surselor primare.